

ע"פ 1872/16 - המערער: דז'לדטי ניסים נגד המשיבה: מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בירושלים

ע"פ 1872/16 - י"א

לפני: כבוד הרשם גלעד לובינסקי זיו

המבקשת להצטרף להליך: פלונית

המערער: דז'לדטי ניסים

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה להצטרף כצד להליך ובקשה לעיון בתיקובחומר חקירה

החלטה

1. ביום 20.7.2015 הורשע המערער בביצוע שורה של עבירות, ובהן עבירה של מתן דיווח כוזב לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000. לא אפרט במסגרת זו את המעשים שבגינם הורשע המערער, ואסתפק בציון העובדה שהערכאה הדיונית קבעה, בין היתר, כי המערער "מצא דרך ערמומית ומתוחכמת להשתלט על כספו של זכרנקו" (פיסקה 21 לגזר הדין. הכוונה היא למר אלכסדר זכרנקו (להלן: זכרנקו)). בד בבד עם המערער הורשעה בחלק מן העבירות גם הגב' אלינה מלר (להלן: מלר), ואילו נאשם נוסף - עו"ד רון זהבי - זוכה מן העבירות אשר יוחסו לו.

2. ביום 17.2.2016 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער, ובמסגרת זו ניתן "צו לחילוט רכוש בגובה מלוא שווי העבירות". בהתאם להחלטה נפרדת אשר ניתנה באותו היום, החריג בית המשפט מצו החילוט סכום מסוים לטובת תשלום שכר טרחה לסנגורו של המערער, עו"ד משה ישראל (להלן: החלטת החילוט).

3. הערעור דנן מופנה כנגד פסק הדין - הן הכרעת הדין והן גזר הדין. יצוין, כי בבית משפט זה תלוי ועומד ערעור נוסף על פסק הדין, אשר הוגש על ידי מלר (ע"פ 3238/16). בשני הערעורים התקיים דיון לפני הרכב ביום 18.7.2016, ודיון המשך קבוע ליום 27.11.2016. עוד יצוין, כי כנגד החלטת החילוט הוגשו שני ערעורים - הן מטעם המדינה (ע"א 2614/16) והן מטעם עו"ד ישראל (ע"א 3550/16). ביום 18.7.2016 הגיעו הצדדים לכלל הסכמה בשני הערעורים האמורים. הסכמה זו קיבלה תוקף של פסק הדין, וכתוצאה מכך הערעורים נדחו.

4. ביום 21.7.2016 עתרה המבקשת לבית המשפט המחוזי בבקשה לבטל את החילוט שנקבע בגזר הדין. עוד ביקשה היא לבטל את החלטת החילוט; וכן להתיר לה לעיין בתיק בית המשפט, לרבות הפרוטוקולים והמוצגים המצויים בו, כמו גם בחומר החקירה המצוי בידי המדינה (למען הסדר הטוב יצוין כי סוגית העיון נכללה בבקשה נפרדת ונוספת אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי ביום 9.8.2016). בית המשפט המחוזי דחה את הבקשות בהחלטתו מיום 14.9.2016. ביום 22.9.2016 הגישה המבקשת לבית משפט זה ערעור על ההחלטה האמורה (ע"א 7375/16), ובגדרו אף עתרה למתן סעד זמני שעניינו עיכוב העברת סכום שכר הטרחה לידי עו"ד ישראל. הבקשה לסעד זמני טרם הוכרעה.

בד בבד עם הגשת הערעור, הגישה המבקשת גם את הבקשה שלפניי. במסגרת הבקשה מבקשת היא להצטרף כמשיבה לערעור הפלילי אשר הוגש מטעם המערער, לאפשר לה לעיין במסמכים המצויים בתיק וכן להורות למדינה לאפשר לה לעיין בחומר החקירה אשר התנהלה כנגד המערער. בבקשה טוענת המבקשת, כי זכרנקה הוכרז כנפטר על ידי בית משפט רוסי, וכי היא "קרובת המשפחה היחידה שנותרה למנוח, וצו ירושה אמור להינתן בשבועות הקרובים" (סעיף 5.3 לבקשה). לשיטתה, קמה לה זכות להצטרף כמשיבה להליך הפלילי מכוח היותה חליפתו של זכרנקה, שהוא נפגע העבירה והבעלים של הכספים שחולטו - הכול על פי הנטען. הן המערער והן המדינה מתנגדים לבקשת המבקשת, על כל חלקיה.

5. לאחר שעינתי במסמכים השונים ושקלתי בדבר, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

6. כידוע, חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 (להלן: החוק), "...איננו הופך את נפגע העבירה לבעל-דין בהליך הפלילי" (רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418, 439 (2002)). ובמילים אחרות: "אין הוא [החוק - ג'ל'] מונה עם זכויותיו של נפגע העבירה את הזכות למעמד בפני בית-המשפט, בו מתבררת אחריותו של הנאשם למעשה העבירה שבוצע. הצדדים לאותו הליך הם המדינה והנאשם, ולא איש זולתם" (ע"פ 2393/06 חמוד נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (20.11.2007)). יוצא איפוא, כי גם אם נכונה טענת המבקשת לפיה זכרנקה מהווה "נפגע עבירה" בהתאם לחוק (והצדדים חולקים על כך), הרי שלו עצמו לא עמדה זכות להיות בעל דין בהליך הפלילי בעניינו של המערער. לפיכך, אפילו הייתי מניח כי המבקשת היא אכן היורשת היחידה של זכרנקה - לא היה בכך כדי לבסס טעם מבורר להורות על צירופה כבעלת דין בערעור שלפניי.

אוסף עוד, כי על פני הדברים יש ממש בטענת המערער לפיה עצם היותו של פלוני יורש של נפגע עבירה אינו

מקנה לו, מיניה וביה, זכויות מכוח החוק. זכויותיהם של בני משפחה של נפגע עבירה מוגבלות בחוק למקרים בהם מדובר בעבירה אשר גרמה למותו של הנפגע; ולסוגי קירבה משפחתית אשר המבקשת - בהיותה, על פי הנטען, דודתו של זכרנקו - אינה נמנית עליהם (ראו הגדרת המונחים "נפגע עבירה" ו-"בן משפחה" בסעיף 2 לחוק).

7. אכן, מספר חודשים לאחר מתן גזר הדין והחלטת החילוט הגישה המבקשת לבית המשפט המחוזי בקשה לביטול החילוט ולביטול הקביעה בנוגע לזכותו של עו"ד ישראל במקצת מן הכספים האמורים. זאת, מכוח טענה לזכות ברכוש האמור. בקשה זו נדחתה, והמבקשת הגישה ערעור על ההחלטה לבית משפט זה. משכך, מלוא טענותיה של המבקשת בסוגיית החילוט צפויות להתברר במסגרת הערעור האמור. עובדה זו שוקלת אף היא כנגד היענות לבקשת המבקשת בעניין צירופה לערעור דנן. לא למותר להוסיף כי הבקשה להצטרף לערעור דנן הוגשה בשלב מאוחר, לאחר הגשת עיקרי טיעון על ידי הצדדים ולאחר שהתקיים דיון על פה לפני הרכב של שלושה שופטים (וכאמור, דיון המשך בערעור קבוע לעוד מספר שבועות).

8. נוכח האמור לעיל, אין מקום להורות על צירופה של המבקשת כמשיבה נוספת בערעור הפלילי שבכותרת. עם זאת, בנסיבות העניין ובשים לב לקשר בין הערעור דנן לבין ערעורה של המבקשת, רואה אני להורות כי ע"א 7375/16 יישמע באותו מועד ולפני אותו הרכב הדן בערעור דנן. החלטה בעניין הגשת עיקרי טיעון בע"א 7375/16 תינתן בנפרד. מובן, כי אין בקביעתי זו כדי למנוע מן ההרכב ליתן כל החלטה שימצא לנכון בנוגע לסדרי הדיון בע"א 7375/16 או בכלל.

9. משבקשת המבקשת להורות על צירופה להליך נדחתה, ממילא אין היא זכאית לעיין במסמכים כלשהם מכוח היותה בעלת דין בהליך. אכן, גם צד שאינו בעל דין בהליך מסוים רשאי לבקש לעיין בתיק, וזאת מכוח תקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקים), התשס"ג-2003. בענייננו, המבקשת כלל לא הזכירה את התקנות האמורות ואין זה ברור האם התכוונה להגיש בקשת עיון מכוחן.

כך או אחרת, בנסיבות העניין איני רואה להיעתר גם לחלק זה של הבקשה. כאמור, במסגרת הבקשה אותה הגישה המבקשת לבית המשפט המחוזי עתרה היא "להתיר לה לעיין בתיק בית המשפט על הפרוטוקולים והמוצגים שבו, וכן להורות למאשימה להתיר לה לעיין בחומר החקירה המצוי בידי המאשימה" (פיסקה 1(א) להחלטה מיום 14.9.2016). בית המשפט המחוזי אמנם לא התייחס לסוגיית העיון במפורש, ואולם משהבקשה נדחתה במלואה יש לראות את ההחלטה כמכריעה גם בבקשות הנוגעות לסוגיה זו. משכך, אין המבקשת יכולה לעקוף הכרעה זו על ידי הגשת בקשה דומה לערכאת הערעור. בפרט נכונים הדברים לאור העובדה שהמבקשת ערערה על ההחלטה לבית משפט זה, ושעיון בהודעת הערעור מעלה כי היא מופנית, בין היתר, גם כנגד ההכרעה בסוגיית העיון (סעיף 38 להודעת הערעור).

10. נוכח כלל האמור לעיל, הבקשה נדחית.

המזכירות מתבקשת לתייק עותק מהחלטה זו בתיקי השופטים - הן בערעור שבכותרת והן בע"א 7375/16.

ניתנה היום, כ"ג בתשרי התשע"ז (25.10.2016).

גלעד לובינסקי זיו, שופט
ר ש ם
